

PATRONAT D'ESTUDIS OSONENCS

CRÒNICA 2015

ARQUEOLOGIA

Els treballs arqueològics a la comarca d'Osona durant l'any 2015 mostren un increment de la seva activitat. Aquest fet es vincula al món de la construcció tant d'àmbit privat com públic. L'execució de les actuacions de recerca arqueològica programades i subvencionades pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2014-2017, ha permès consolidar el desenvolupament dels programes iniciats els anys anteriors i que abasten cronologies des del neolític fins a l'edat mitjana. En aquest sentit, són també diverses les activitats de difusió i divulgació fetes dins de l'àmbit de l'arqueologia osonenca i que s'han mantingut en el marc de la realització de cursos i congressos així com tallers i seminaris i que queden ressenyades en el darrer punt d'aquesta crònica.

Excavacions arqueològiques

Al llarg de 2015, segons dades del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya,¹ s'ha intervingut en 35 jaciments o punts d'expectativa arqueològica, dels quals 28 corresponen a permisos d'excavació preventiva, 6 són intervencions associades a projectes de recerca i 1 ha estat una intervenció d'urgència.

Excavacions programades

Les intervencions arqueològiques motivades en el marc d'un projecte de recerca es troben en curs d'execució en el marc de les actuacions de recerca de la Generalitat de Catalunya (2014-2017) on participen estudiants de totes les universitats catalanes i altres de procedents de l'àmbit internacional. Els principals resultats per jaciments es poden desglossar així:

1. Volem agrair a l'arqueòleg territorial Antoni Caballé i Crivillés, del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, l'ajuda i la informació facilitada per a la realització d'aquesta crònica. Així mateix volem agrair a Jordi Guàrdia i Marta Ramon, Carme Subiranas, Albert López Mullor, Àngels Pujol, Antònia Diaz, i a les empreses d'arqueologia InSitu, Àtics, Actium i Triade, les dades procedents de les seves intervencions.

L'Esquerda (Les Masies de Roda de Ter): Els treballs arqueològics s'han centrat a la part defensiva del conjunt medieval i en l'assentament d'època ibèrica. En el sector ibèric s'han recuperat nous nivells d'ibèric antic que, de nou, han posat de manifest la llarga seqüència del poblat durant la protohistòria fins a l'edat del bronze amb la recuperació d'un fons de cabana molt ben conservat. A l'extrem oest dels espadats s'han localitzat estructures situables a l'època ibèrica, que indicarien que el poblat s'estendria cap aquesta zona. En relació amb el conjunt defensiu els treballs s'han centrat a completar la delimitació de la muralla visigòtica-carolíngia. S'ha localitzat la possible entrada amb una rampa paral·lela exterior i que posa en evidència la complexitat del sistema defensiu d'aquests moments. És també rellevant la localització d'un extens camp de sitges a l'interior i que posa de manifest la capacitat d'emmagatzematge d'aquests grups. En el marc del projecte d'arqueologia experimental DGICYT (HAR2012-36497) s'ha portat a terme la construcció d'una torre de guaita carolíngia, feta íntegrament de fusta, sense cap unió metàl·lica, utilitzant les tècniques i materials coneguts a l'època. Els treballs s'ha realitzat tant dins l'àmbit de les actuacions programades com de les preventives. Treballs dirigits per Imma Ollich, Montserrat de Rocafiguera, Oriol Amblàs, Albert Pratdesaba i Àngels Pujol.

Camp de les Lloses (Tona): Els treballs arqueològics s'han centrat en la documentació gràfica i topogràfica i en la intervenció en tres edificis que aporten noves dades tant a nivell constructiu com en l'establiment del patró d'assentament i de la seva funcionalitat. Més concretament, a nivell constructiu s'ha documentat un edifici on la tècnica constructiva principal és el tovot en lloc de la tàpia, més habitual en altres edificis de l'assentament. També s'ha evidenciat de nou la important activitat productiva associada al consum i l'intercanvi relacionats amb la metal·lúrgia amb l'excavació d'un nou taller metal·lúrgic amb un paviment i un enterrament perinatal en posició bocaterrosa. I, finalment, una estança interpretada com unes possibles cavallerisses per la presència d'un banc corregut i amb pendent. Destaca també la recuperació d'una peça singular de mobiliari de bronze amb decoració d'urpa de felí de tradició itàlica.

Al llarg de l'any s'han fet també diversos treballs de conservació preventiva i de desenvolupament del projecte de consolidació d'estructures. Aquests treballs han permès completar l'excavació d'algunes de les sitges documentades en la present campanya arqueològica. Treballs dirigits per Imma Mestres.

Conjunt monumental del Castell de Besora (Santa Maria de Besora): Els treballs s'han centrat a l'esplanada meridional del Castell (Zona 3) i a la zona d'accés al castell, on ja s'havien localitzat les restes de l'entrada original al recinte castral i on cal destacar la troballa d'un nivell de circulació format per un paviment de pedres que ha estat datat a l'entorn del segle XI. Associat a aquest paviment s'ha recuperat una canalització de lloses vinculada a la gestió de l'aigua de pluja. S'han recuperat també restes constructives associades a diverses habitacions i unes escales que formen part estructural del mateix castell. Cal destacar també la presència d'estructures de moments anteriors. Una d'aquestes darreres és l'excavació d'una tomba feta amb caixa de lloses i morter que es podria situar entre el món romà tardà i visigòtic. Treballs dirigits per Marta Fàbregas i Cesc Busquets.

Balma de la Vila (Vidrà): Els treballs arqueològics en aquesta balma han posat al descobert estructures associades a un espai d'habitació d'època moderna. Les restes d'una construcció visible i atribuïble a època contemporània tindrien un precedent des d'època moderna. No s'han recuperat nivells anteriors en els punts intervinguts. Treballs dirigits per Maria Saña.

Cova de les Pixarelles (Tavertet): Els treballs en aquesta cova s'han centrat en l'adequació i l'arranjament de l'accés a la cavitat i en la recuperació de la seqüència estratigràfica obtinguda als anys 90 del segle XX. Així mateix s'ha recuperat material ceràmic amb una cronologia de neolític final a bronze inicial i restes de fauna i restes antracològiques que per posició estratigràfica correspondrien al neolític final. Els estudis radiomètrics que permetran contextualitzar aquests materials es troben en curs de realització. Treballs dirigits per Ramon Álvarez.

Pla del Castell (Tavertet): La intervenció al conjunt del Pla del Castell s'ha centrat en la localització i el reestudi de les cales arqueològiques dutes a terme el 1984 amb l'objectiu de completar les seqüències estratigràfiques i caracteritzar la cronologia del jaciment. Els dos sondejos, situats seguint el perímetre mural, han permès localitzar i ampliar el coneixement tant del mur perimetral com dels nivells d'habitació associats al poblament de l'ibèric ple. Així mateix s'ha recuperat un paviment de pedres associat a un possible carrer de sortida del recinte, restes constructives formades per murs de tàpia i/o de tovot, que no han estat excavats, i nivells anteriors amb material ceràmic format per acanalats i nanses en apèndix de botó, que ens aporten una cronologia relativa de bronze mitjà i final. Treballs dirigits per Anna Gómez Bach.

Excavacions preventives: Són aquelles intervencions que tenen lloc en el marc d'actuació dels projectes urbanístics, immobiliaris o de rehabilitació d'edificis. Es fan prèviament a les obres i són finançades pels diversos promotors, siguin públics o privats.

La Bòbila Baucells. Pla Parcial Urbanístic Sector H. (Balenyà): L'ampliació de magatzems de Bon Preu Esclat a la zona de Balenyà ha motivat la intervenció arqueològica a la Bòbila Baucells. En aquest punt s'han documentat les restes de les dependències de la bòbila així com diversos nivells amb material de rebuig i combustió associat al procés industrial de la producció de teula i altre material constructiu de la bòbila. Així mateix, en l'execució dels diversos sondejos s'ha documentat un nivell de bioturbació previ a l'activitat extractiva. Treballs dirigits per Albert Pratdesaba. Aquests es troben en curs de realització.

El Castell del Brull (El Brull): L'adequació de l'accés al castell del Brull engegada per l'Ajuntament del Brull ha permès la realització d'una intervenció de seguiment de l'escala de fusta que permet l'accés al conjunt. Els resultats es consideren negatius ja que no afecten ni estructures ni estratigrafia. Treballs dirigits per Irene Peix.

Oppidum ibèric i mas medieval del Montgròs (El Brull): Els treballs arqueològics s'han centrat en la continuació dels treballs de la segona muralla ibèrica i també a l'àrea septentrional d'aquesta fortificació. D'altra banda, s'han recuperat

nivells del bronze final, ja presents en altres punts de la fortificació. Treballs dirigits per Albert López Mullor. Diputació Barcelona.

Monestir de Sant Tomàs de Riudeperes (Calldetenes): En el marc del conveni de col·laboració entre la Generalitat de Catalunya i Cedinsa Eix Transversal s'ha endegat el projecte de rehabilitació de sis monuments a la Catalunya Central. Els treballs arqueològics previstos se centren en la restauració i la consolidació de les cobertes, claustre, nau principal i nau secundària del monestir de Sant Tomàs. El conjunt és conegut per una acta de consagració del 1095 associada a una primera església romànica i per la construcció d'un convent i claustre renaixentista el 1560. Treballs dirigits per Josep Maria Vila Carabassa.

Puig Ciutat (Oristà): Els treballs arqueològics en aquest jaciment s'han centrat a completar l'excavació dels edificis arran de muralla de la fase romano-repúblicana per a la seva museització. Cal assenyalar que s'ha completat l'excavació de l'edifici singular situat a la part central del camp gran del jaciment. Es tracta d'una estructura de planta rectangular d'11 m x 11 m i que possiblement fou utilitzat amb caràcter administratiu. Treballs dirigits per Àngels Pujol Camps, Carles Padrós i Roger Sala.

Teuleria del Castell d'Olost (Oristà): Els treballs arqueològics a la teuleria han permès recuperar les principals estructures associades a aquesta activitat. Es tracta del forn original amb dues boques d'accés a la cambra de combustió i canó per a la cambra de coccio. Tanmateix el conjunt es troba bastant afectat per la construcció de diferents annexos des de la segona meitat del s. XX (per exemple els assecadors) i per la posterior mecanització de la teuleria. Conjunt datat possiblement d'època moderna. Treballs dirigits per Àngels Pujol Camps.

Prospecció i eventual exhumació d'una fossa de la Guerra Civil al Mas del Puig (Torelló): Els treballs de verificació de la informació històrica disponible per localitzar les restes d'una persona presumptament executada el 4 de febrer de 1939, i que els antics masovers van enterrar en un terreny adjacent al Mas del Puig, ha portat als treballs de prospecció i excavació arqueològica. Aquests s'han dut a terme d'acord amb la normativa de fosses comunes vigent a Catalunya. Els resultats, si bé es troben en curs, han permès identificar un home, d'entre 25 i 30 anys, d'1,70 metres d'alçada, aproximadament. S'han observat fractures cranials que seran objecte d'estudi, ja que poden ser indicatives de les circumstàncies de la mort. En l'excavació també s'han recuperat alguns botons i elements tèxtils. Treballs arqueològics dirigits per Xavier Esteve.

Finca del carrer Cardona, 7 - rambla del Passeig, 34 (Vic): Els treballs han consistit en la documentació arqueològica del possible tram de muralla medieval, localitzat l'any anterior, i en el control del rebaix parcial del recrescut modern de l'estructura i de l'ampliació de la zona comercial. Així mateix tenen lloc els treballs de consolidació i tractament de la muralla amb l'objectiu que quedi visible. Treballs dirigits per Antònia Díaz Carvajal.

Casa Plantalamor. Carrer Dues Soles, 4 (Vic): Els treballs arqueològics es van centrar en l'estudi de parament de la casa Plantalamor. Així mateix els sondejos duts a terme van donar resultats negatius. Treballs dirigits per Àngels Pujol Camps.

Carrer de la Riera, 5 (Vic): Els treballs arqueològics en aquest punt no han permès recuperar ni restes estructurals ni estratigràfiques d'interès històric o arqueològic. Per tant els resultats es poden considerar negatius. Treballs dirigits per Antònia Díaz Carvajal.

Casa Ricart. Carrer de Santa Maria, 6 (Vic): L'actuació arqueològica a la Casa Ricart ha permès recuperar nivells adscrits a les èpoques romana i medieval. Destaca l'excavació d'una tomba antropomorfa tipus banyera de fossa simple medieval, associada a la necròpolis coneguda en aquesta zona. També s'ha excavat una sitja amb materials romans, imperials, localitzada a l'espai del forat d'ascensor obert dins la finca. En les rases situades a l'exterior apareixen estructures murals que possiblement poden formar part de la muralla medieval, per l'alineació i l'entitat del material. Treballs dirigits per Àngels Pujol Camps i Carles Gil Jordan.

Eix Muralla Vic. Tram: rambla dels Montcada (zona Casa Parrella) (Vic): Actuació que ha posat de manifest l'alt grau d'afectació de la muralla i l'àrea de proximitat en el tram superior de la rambla dels Montcada. S'ha recuperat cota de terreny geològic i restes materials que facilitaran l'estudi de la muralla medieval en aquest punt. Treballs dirigits per Albert Pradesaba.

Muralla medieval Vic (Vic): Treballs de prospecció amb electroradar fets al jardí de la Casa Ricart i als jardins del Palau que permetran la identificació i la caracterització de possibles estructures murals en aquest punt. Treballs en curs de realització. Treballs dirigits per Carme Subiranas.

Sant Francesc d'Almúnia (St. Francesc s'hi moria) (Vic): Els treballs endegats en el marc de remoció del subsòl per passar-hi cablejat elèctric i desguassos de sanitaris no ha permès documentar evidències d'interès arqueològic. Treballs dirigits per Àngels Pujol Camps.

Plaça Major, 16 - rambla Davallades, 8 (Vic): Les actuacions d'afectació al subsòl a la rambla Davallades núm. 8 no han permès recuperar nivells arqueològics, però sí altres restes materials adscrites a època moderna. Treballs dirigits per Gemma Caballé Crivillés.

Carrer Corretgers, 8 (Vic): Els treballs endegats en el marc de les obres d'adequació del restaurant El Jardinet de Vic i de remoció del subsòl per passar desguassos de sanitaris no ha permès documentar evidències d'interès arqueològic. Treballs dirigits per Irene Peix Guinovart.

Rambla dels Montcada, 8 (Vic): Obres que han consistit en el seguiment de la remoció de terrenys per a la rehabilitació d'aquest habitatge situat dins les Adoberies. S'han controlat els rebaixos de terreny efectuats a la primera planta i al subsòl, treballant en dues àrees. L'espai A, o zona d'accés des del carrer pel costat de la Rambla, ha permès documentar murs de factura diversa associats a una habitació de planta rectangular amb paviment de cairons. L'espai B, de planta trapezoidal, ha permès recuperar també un paviment de cairons i diversos nivells de rebliment. S'ha exhaurit l'estratigrafia fins a arribar a la roca sense aparició d'estructures o nivells d'interès arqueològic, segurament per la cota d'aflorament de la roca natural. Treballs duts a terme per Marta Ramon Garcia.

Casa de la Convalescència. Carrer Doctor Junyent, 1 (Vic): La segona fase d'adequació de la Casa de Convalescència com a espai de creació de Vic ha permès una intervenció arqueològica al subsòl situat a la plaça Gerbert d'Orlhac i al costat del carrer Doctor Junyent. Aquests treballs han permès recuperar diverses canalitzacions i estructures constructives associades a l'edat moderna. L'antiga sala d'autòpsies ha permès recuperar una instal·lació de tipus industrial, amb dispositius i dipòsits de funcionalitat incerta, fets amb maons i cronològicament adscrits entre el segle XIX i inicis del XX. Treballs dirigits per Carles Gil Jordan.

Bifurcació carretera Manlleu - carretera Sant Hipòlit (Coll de Vic): Seguitment que ha donat resultats negatius. Cal destacar la poca afectació del subsòl i l'activitat principal de recreixement i atalussament de les estructures on hi havia l'antic Roc-34 i posterior el supermercat DIA. Treballs dirigits per Antònia Díaz Carvajal.

Mas Els Vinyals (Vic-Sentfores): Treballs arqueològics centrats en el seguiment de les obres d'obertura d'una piscina. Els resultats han estat negatius. Treballs dirigits per Antònia Díaz Carvajal.

Carrer Nou, 53 (Vic): La instal·lació d'un forat d'ascensor en aquesta finca del carrer Nou no ha permès recuperar estratigrafia d'interès arqueològic. Treballs dirigits per Àngels Pujol Camps.

Carrer Sant Francesc, 23 (Vic): Seguiment arqueològic que s'ha centrat en el rebaix d'uns 40 cm del subsòl d'aquesta finca. El material recuperat correspon a material constructiu d'època contemporània. Es considera de resultat negatiu en no haver-se recuperat ni estratigrafia ni material antic fora de context. Treballs dirigits per Antònia Díaz Carvajal.

Muralla medieval de Vic. Tram de la rambla dels Montcada (Vic): En el marc d'un projecte integral de valorització, conservació i estudi de la muralla medieval de Vic, el Departament de Cultura i l'Ajuntament de Vic han endegat un estudi complet del tram de muralla que comprèn la rambla dels Montcada. Els treballs arqueològics han permès completar l'aixecament planimètric i estudi de paraments, l'obertura de sondejos i la diagnòsi històrica i arqueològica del conjunt. Treballs dirigits per Carme Subiranas.

Castell de Milany (Vidrà): Els treballs han consistit en la continuació de la consolidació de les restes estructurals de tipus mural que conformen el castell, principalment la torre de l'homenatge. Treballs dirigits per Marta Fàbregas Espadaler.

Nou enllaç entre l'Eix Transversal (Pk189+700) i la carretera BV-5202 (Pk 1+980). (Sant Julià de Vilatorrada): Actuació arqueològica centrada en el seguiment de les obres que fins al moment ha donat resultats negatius. Treballs dirigits per Míriam Esqué.

Connexió de l'enllaç sud de Vic de la C-17 amb la carretera B-250. Tram: Vic-Santa Eugènia de Berga (Santa Eugènia de Berga i Vic, Osona): Actuació arqueològica centrada en el seguiment de les obres que fins al moment ha donat resultats negatius. Treballs dirigits per Jordi Merino i Serra.

Intervencions d'urgència: Són aquelles intervencions que es fan quan es descobren restes arqueològiques durant la realització d'una obra o actuació en un indret on no hi havia indicis de la seva existència. S'inclouen en aquesta categoria aquelles actuacions que es fan per protegir punts d'interès arqueològic que hagin sofert algun tipus de desperfecte i necessitin una actuació de caràcter urgent.

Les Batalles (El Brull): Actuació d'urgència vinculada a la identificació i extracció de restes fòssils d'origen paleontològic a les Batalles. Treballs dirigits per Xavier Ros Visús.

Novetats de la recerca arqueològica

En aquesta crònica es vol deixar constància de la intervenció arqueològica feta a la plaça de la Pietat que aporta noves dades per al coneixement del funcionament del Temple Romà i el Palau dels Montcada, seu del Patronat d'Estudis Osonencs. Aquests treballs arqueològics han estat dirigits per Pau Alberch i han tingut lloc el mes de febrer de 2016. Per la seva rellevància i entitat se'n vol fer un breu esment en la present crònica.

Les obres associades a la instal·lació d'un dispositiu per a la subjecció d'un panell d'informació cultural de l'Ajuntament de Vic, dirigit per l'arquitecte Miquel Surinyach, han posat al descobert noves restes arqueològiques a la plaça de la Pietat.

La presència de restes d'interès arqueològic en aquest punt és coneguda des dels anys 80. En aquell moment es va excavar pràcticament tota la plaça i es va recuperar part de la necròpolis de l'església de Sant Sadurní (s. IX-X), estructures associades a les parades del mercat de la Quintana i diverses canalitzacions associades a les èpoques moderna i contemporània.

La present actuació, centrada en una superfície d'uns 5 m², ha permès recuperar una canalització del segle XVIII feta amb maons i excavada a la roca, un forat de pal associat a una de les parades de la plaça de la Quintana i unes lloses que cobreixen una canalització situada prop de la paret del Temple Romà.

És en aquest punt on s'ha localitzat una estructura subterrània. Es pot dir que es tracta d'un túnel o corredor excavat a la roca natural, de base plana, 2 m d'alçada i sostre en punt rodó. Aquest túnel, que presenta una orientació nord-sud, té una amplada molt regular, entre 90 i 100 cm, en tot el seu recorregut. L'estructura presenta una longitud conservada d'uns 23 metres, fins que queda parada per la presència d'un enderroc, segurament associat a la construcció de les cases actuals pel seu costat sud. Mentre que pel costat nord s'arriba a un petit recinte de planta circular a mode d'habitació o cel·la de 60 cm de radi, al qual s'accedeix a través d'un límit format per unes lloses a mode de porta. Aquest petit espai o recinte presenta un paviment en argamassa i un arrebossat a la paret pigmentat en vermell i amb línies blanques formant un carreuat a mode de decoració.

Tenim més informació d'aquesta estructura gràcies a l'historiador Rafel Ginebra que ha recuperat una notícia del 1903 al *Norte Catalán* que parla d'aquesta

trobada feta per Lluís G. Illa. Aquesta notícia esmenta que la mina tenia un recorregut d'uns 40 metres i que s'hi accedia des de la plaça de Malla. En el seu moment es va relacionar amb un pou situat a l'interior del Temple Romà, si bé no hi ha connexió directa entre ambdues estructures. L'excavació i l'estudi de les restes es troben en curs de realització però es pot avançar que es tracta d'una estructura antiga, possiblement d'època romana i amb paral·lels propers com els de Tarragona o la mateixa Roma, i que posteriorment, ja en època medieval i moderna, es continua freqüentant i possiblement també utilitzant amb múltiples usos, de moment desconeguts, com per exemple el de carner o rebost, com ho podria indicar la presència de restes de fauna cremades i recuperades en el sediment interior d'aquest espai. L'aixecament topogràfic i els estudis complementaris permetran contrastar aquestes hipòtesis i proposar noves pautes a desenvolupar en futurs treballs.

Altres activitats

Els dies 3 i 4 d'octubre es va celebrar 15è *Cap de Setmana ibèric*, una iniciativa per a la difusió dels assentaments ibèrics de Catalunya organitzada per la Ruta dels Ibers des del Museu d'Arqueologia de Catalunya amb el tema «Cuinar, menjar i beure. L'alimentació fa 2000 anys».

Tres assentaments ibèrics de la comarca, el Turó del Montgròs (el Brull), el Casol de Puigcastellet (Folgueroles) i l'Esquerda (Masies de Roda), han ofert diverses activitats a l'entorn d'aquesta temàtica. Al turó del Montgròs es va fer una visita guiada al jaciment per part dels arqueòlegs excavadors, una visita teatralitzada amb l'objectiu de descobrir com s'alimentaven els ausetans en una fortificació ibèrica i un tast i beguda ibèrics. Al Casol de Puigcastellet les activitats es van centrar en una caminada popular fins al jaciment amb escenificacions ibèriques i un mercat ibèric de productes alimentaris. I al jaciment de l'Esquerda les jornades van començar amb una visita comentada amb els resultats de la campanya d'excavació de 2015, seguida de l'esmorzar del Cap de Setmana ibèric i tallers i demostracions: la cervesa dels ibers, la recepta de la *caelia* i la *cerea*, hidromel i molla de blat i un joc dels menjars ibers.

El dies 9, 10, 11 i 12 d'octubre van tenir lloc les Jornades Europees de Patrimoni de Catalunya. Aquestes jornades, de caràcter pluridisciplinari, van tenir múltiples activitats, aquí però s'esmenten breument les que fan referència a les novetats en patrimoni arqueològic. Destaquem, doncs, les activitats organitzades per l'Ajuntament de Vic, el Patronat d'Estudis Osonencs i el Centre d'Investigacions Arqueològiques d'Osona en relació amb una exposició i una visita comentada a l'entorn del tema d'Auso i la seva descoberta. Amb la col·laboració del Museu de l'Art de la Pell, es va fer una exposició amb materials i resultats de les darreres troballes a la ciutat de Vic.

Anna Gómez Bach

CRÒNICA METEOROLÒGICA DE L'ANY 2015

L'any 2015 ha estat càlid a tot Catalunya, i en alguns observatoris de la comarca, un dels quatre anys més càlids que s'han registrat mai.

Pel que fa a Osona, els últims anys la pluja acumulada anual ha estat a la majoria dels observatoris per sobre de la mitjana, i amb temperatures molt suaus. Res a veure amb aquest any 2015, en què en alguns observatoris les temperatures màximes han estat les més altes des que es tenen dades meteorològiques, o, en el cas de Vic, la segona més alta des del 1950.

Les temperatures mitjanes mensuals pràcticament tots els mesos han estat superiors a les normals per l'època. Només els mesos de febrer i setembre han estat més baixes; pel que fa a la resta pràcticament tots els mesos s'ha registrat entre 1 i 2 °C per sobre de la mitjana climàtica. Cal destacar que des de l'any 1997 la mitjana anual s'ha enfilat per sobre dels 14 °C.

GENER

El mes de gener va ser un mes molt variable i amb un bon contrast tèrmic entre el matí i les hores centrals del dia. La mínima més baixa es registrà el dia 1, un primer dia de l'any fred i humit. La segona quinzena, una entrada d'aire fred acompanyada d'un front va deixar pluges generals i neu a cotes de 700 m. Cal destacar gruixos d'entre 10 i 15 cm en els punts més alts de la comarca, per exemple al Montseny i sobretot a Bellmunt, a l'alçada del Santuari (2.246 m), que deixaren uns paisatges de postal. Dels últims dies de gener cal esmentar el vent del N i el NW amb cops de 70 a 93 km/h a la Plana i de 150 km/h al Montseny.

FEBRER

El febrer fou un mes fred i sec, només amb el pas d'un parell de fronts que van deixar alguns ruixats. Es pot destacar la nevada dels dies 3 i 4 a cotes d'entre 500 i 600 m, que va agafar a partir dels 600 m. La segona quinzena hi va haver un temps tranquil i anticiclònic i amb un contrast tèrmic destacat, que va fer créixer nuvolades que van deixar algun ruixat de calamarsa al nord de la comarca. Els últims dies de febrer el vent del N va ser el protagonista amb cops de 70 km/h.

MARÇ

El mes començava amb un canvi sobtat el dia 4: el matí es llevava amb cel tapat i mínimes altes, però el pas d'un front actiu deixà ruixats generals al llarg del matí, amb calamarsa i neu rodona, i sobretot portà l'entrada d'aire fred que provocà una important baixada de les temperatures amb entrada de la tramuntana i amb restes de nuvolades que deixaren neu a cotes de 500 m, amb quatre flocs a la plana de Vic. Del 13 al 20 el temps fou anticiclònic i amb alguns bancs de boira. Sens dubte el més destacat del mes fou la llevantada que ens va afectar des

del dissabte dia 21 fins al dimecres dia 25. El millor dia fou dissabte, amb pluges generals i generoses a tota la comarca, sobretot al Montseny, les Guilleries, el Cabrerès i el Vidranès, punts on es recolliren més de 80 litres, que van fer baixar rieres i torrents amb molta quantitat d'aigua. I a tot el Pirineu central es registrava una important nevada, que deixà 80 cm a Ulldeter, al Ripollès. Pel que fa a la Plana, van caure entre 25 i 50 mm de pluja que va agrair tota la pagesia.

ABRIL

Els primers dies del mes d'abril hi va haver pocs canvis: domini del sol i el típic temps primaveral, ara calor, ara fred, i només cal destacar-ne l'absència de precipitació. La segona quinzena va tenir més activitat meteorològica, una entrada d'aire fred en alçada i l'arribada d'una pertorbació procedent del sud va deixar pluges de bon matí acompanyats de fang. Els ruixats més destacats foren sobretot al nord de la comarca, 15,9 mm a Sant Pere de Torelló o 22,0 mm a Santa Cecília de Voltregà. El dia de Sant Jordi fou tranquil i amb domini del sol al matí. La pluja es va quedar a les portes de la comarca, i les temperatures foren altes, tant el dia 23 com el dia 24, amb màximes de 21 a 26 °C. Pel que fa a les precipitacions cal destacar la tarda del diumenge 26 amb ruixats i tempestes que afectaren la comarca sobretot de SW a NE, deixant 11,6 mm a Prats de Lluçanès i 10,3 mm a la Gleva.

MAIG

Cal destacar el mes de maig per un rècord de temperatures màximes. Dos dels fenòmens meteorològics més destacats del mes van ser la manca de pluja i, sobretot, la calor. Cal esmentar també el contrast tèrmic en alguns observatoris entre el dia 12, amb mínimes de 5 a 6 °C, i el dia següent, amb màximes de 34 a 35 °C. A partir del dia 20 els ruixats i les tempestes van ser presents bona part de la setmana. En resum el mes de maig fou càlid i sec, amb un rècord de temperatures màximes des del 1950, que deixava la mitjana 2 °C per sobre de la climàtica.

JUNY

Els ruixats i les tempestes localment fortes o molt fortes, acompanyades de fort aparell elèctric i en alguns casos de calamarsa i pedra, foren els protagonistes d'aquest mes. La màxima activitat es registrà el dia 9, sobretot a la tarda, amb 41,4 mm a Gurb (banda NW) amb alguns grans de calamarsa i ruixats molt forts acompanyats de vent i molt aparell elèctric. També cal destacar els 40 mm de Sant Julià de Vilatorrada o els 34,2 mm de Vic a la zona esportiva. També va caure molta aigua al NE amb 28,0 mm a Sant Pere de Torelló. Fou destacable el cop de riu al Mèder al seu pas per Vic i el desbordament del rec de l'Esperança. El pas d'un parell de fronts més al llarg del mes, acompanyats d'aire fred en alçada, van ser altre cop el detonant de tempestes fortes, sobretot les caigudes el dissabte dia 13 al migdia a la zona del Montseny, amb 42,0 mm a Tavèrnoles, i la tarda vespre al N i NE de la comarca, amb 56,6 mm a Sant Pere de Torelló i 50,2 mm al nou observatori

de Bellmunt, o també a Roda de Ter, amb 39,0 mm. Un altre dels dies amb tempestes fortes va ser el dilluns dia 15, aquest cop a la Gleva amb 36,0 mm i calamarsa.

JULIOL

El mes va començar amb temperatures per sobre dels valors normals per culpa de l'entrada d'aire molt càlid provinent del nord d'Àfrica que provocava una onada de calor, la més forta a la comarca des de l'any 1983. Les temperatures màximes superiors als 40 °C van ser rècord a la majoria dels observatoris d'Osona. Cal destacar les tempestes localment fortes o molt fortes que es van formar la segona quinzena del mes, i que en tres dies van deixar la major part de la precipitació mensual, amb més de 120 mm en molts observatoris.

AGOST

Fou un mes normal pel que fa a temperatures, càlid però no pas excepcional com ho havia estat el mes de juliol. La precipitació es concentrà durant la primera quinzena del mes, amb ruixats i tempestes de distribució irregular per tota la comarca. Pel que fa al vent, va dominar el del SW amb cops de 40 a 50 km/h.

SETEMBRE

Els primers dies del mes hi va haver ruixats i tempestes localment fortes i algunes de virulentes. Cal destacar la tempesta del dia 3 a la nit, que va formar un esclafit acompanyat d'un tornado als afores d'Oristà, i que deixà molts desperfectes a la masia de Vilasendra. Fou un mes fred i amb una mitjana per sota de la climàtica. L'entrada d'aire fred en alçada al llarg del mes va frenar la tendència que teníem en els últims mesos, amb temperatures per sobre de les normals. Totes les pluges es registraren pràcticament els primers dies i al final del mes.

OCTUBRE

Fou un més lleugerament càlid i sec. Els primers dies, el pas d'una pertorbació va deixar alguns ruixats dispersos, i la resta de precipitacions es registraren els últims dies del mes. Cal destacar el domini de l'anticicló, amb boires matinals als llocs habituals de la plana de Vic. Les temperatures màximes es van donar els primers dies del mes; i les mínimes, la segona quinzena, i amb alguns primers valors sota zero al Lluçanès. Acabàvem el mes d'octubre amb un bon dèficit de pluja, ja que va ser un mes força sec.

NOVEMBRE

Sens dubte, el més destacat del mes va ser el temporal de llevant del dilluns dia 2 i la nit del dimarts dia 3, si bé la pluja a la nostra comarca va caure amb moderació i sense fer mal. Cal destacar sobretot la pluja caiguda al Cabrerès i als

voltants del Montseny; la màxima quantitat a Viladrau, amb 198,7 mm, i 129,0 a Espinelves, 105,4 mm a Rupit i 75,0 mm a Cantonigròs. També al Ripollès els registres van ser importants: 153,4 mm a Sant Pau de Segúries, 159,6 mm a Molló o 138,5 mm a Ulldeter, que generaren un bon cabal del riu Ter. Pel que fa a la resta del mes, hi va haver un temps anticiclònic amb domini de les boires matinals i un bon contrast tèrmic al llarg de tot el mes.

DESEMBRE

Fou un mes sec i càlid amb una mitjana dos graus superior a la climàtica. L'anticicló que des del dia 4 de novembre es va instal·lar a sobre nostre ens va deixar un final d'any amb temperatures càlides a les hores centrals del dia i sense cap precipitació. Només es va produir el pas de diferents pertorbacions atlàntiques que aquí arribaven completament desgastades, i només deixaren alguns plugims el dia 5. La resta del mes les boires van ser les protagonistes, deixant entre 3 i 6 mm de precipitació, i amb una pressió mitjana de les més altes des de l'any 1974.

Xarxa Meteorològica d'Osona (XMO)
Informació: Manel Dot i Anna Jiménez

El temps a Osona any 2015																		
Observatori	Dies de precipitació	Litres per metre quadrat								Dies de boira	Graus centígrads						Dies sota zero	
		Pluja		Dia més plujós		Mes més plujós		Mes més sec			Dia més fred			Dia més calid				Mitjana anual
		Total	Dia	Mes	Litres	Mes	Litres	Mes	Litres		Dia	Mes	Graus	Dia	Mes	Graus		
Cantonigròs										0								
Centelles	66	411,6	2	novem	72,6	setem	82,2	desem	0,0	40								
Espinelves	0	644,4	2	novem	115,5			desem		0	6	febrer	-7,8	7	juliol	38,8		
Folgueroles	103	474,1	3	setem	30,8	juny	89,9	desem	6,0	35	6	febrer	-6,9	7	juliol	40,1	13,26	
Gurb	82	524,9	1	agost	37,0	juny	102,0	desem	0,4	105	6	febrer	-8,0	8	juliol	41,6	13,65	
Hostalets de Balenyà	70	503,0	2	novem	61,7	setem	87,4	desem	4,3	77	24	febrer	-5,7	5	juliol	38,6	14,30	
L'Esquirol	67	603,3	2	novem	54,5	juliol	140,8	desem	0,0	0	6	febrer	-6,1	7	juliol	38,4		
La Gleva	73	517,7	15	juny	36,0	setem	103,0	desem	4,3	5	24	novem	-7,4	7	juliol	40,6	12,81	
Malla (Torrellebrera)	89	433,5	20	juliol	37,4	setem	95,5	desem	0,4	50	24	novem	-8,0	7	juliol	38,5	13,85	
Manlleu	88	575,6	31	juliol	36,8	juny	89,2	desem	2,8	98	24	novem	-6,7	7	juliol	40,9	13,01	
Muntanyola	88	466,4	2	novem	71,1	juliol	85,1	desem	1,2		5	febrer	-5,2	6	juliol	38,0	11,63	
Olost de Lluçanès	91	562,2	2	novem	43,7	juliol	106,8	desem	1,8	28	24	novem	-8,8	7	juliol	41,1	13,19	
Orià	96	502,9	20	juliol	48,0	juliol	100,5	desem	0,2		24	novem	-10,7	7	juliol	41,9	95	
Prats de Lluçanès	78	544,9	31	juliol	36,9	juliol	97,4	desem	1,2	32	6	febrer	-7,5	7	juliol	39,9	13,75	
Roda	100	527,0	2	novem	43,5	juny	95,8	desem	0,7	119	6	febrer	-7,1	7	juliol	41,6	14,62	
Rupit	78	675,0	2	novem	84,0	març	125,8	desem	3,6		6	febrer	-10,0	7	juliol	37,3	11,30	
Sentfores (La Guixa)	102	505,2	20	juliol	50,2	juliol	141,3	desem	5,6	99	24	novem	-7,2	7	juliol	41,7	13,63	
Sta. Eulàlia de Riuprimer	69	543,6	20	juliol	45,4	juliol	111,8	desem	0,4		6	febrer	-6,2	7	juliol	39,6	12,98	
St. Hipòlit de Voltregà	90	499,8	2	novem	42,1	juny	79,3	desem	1,0		6	febrer	-6,8	7	juliol	41,0	14,31	
St. Julià de Vilatorrada	76	573,7	9	juny	40,2	juny	122,8	desem	3,5	31	6	febrer	-7,9	7	juliol	39,3	12,64	
St. Pere de Torelló	82	658,7	13	juny	56,5	juny	151,7	desem	0,4		6	febrer	-6,9	7	juliol	40,2	65	
Taradell	92	554,2	3	novem	45,6	juliol	115,0	desem	4		6	febrer	-5,8	7	juliol	39,1	13,20	
Tavernoles	100	613,0	13	juny	43,4	juny	107,6	desem	1	57	6	febrer	-5,9	7	juliol	39,7	13,62	
Torelló	96	636,2	2	novem	42,8			desem		25	6	febrer	-8,0	7	juliol	39,8	77	
Vic	100	559,9	20	juliol	50,8	juliol	152,4	desem	5,6	97	6	febrer	-6,9	7	juliol	40,9	13,90	
Vidrà								desem							juliol			
Viladrau	114	754,9	3	novem	179,0	novem	200,2	desem	1,2		7	febrer	-9,0	8	juliol	39,1	12,49	
Calldetenes	79	476,4	20	juliol	27,0	juliol	86,8	desem	4		6	febrer	-6,6	7	juliol	40,4	13,28	
Collsuspina	98	410,8	2	novem	63,3	novem	81,6	desem	1,7	56	6	febrer	-10,8	7	juliol	39,3	13,20	
El Brull	63	696,7	2	novem	112,0	novem	115,0	desem	0,2									
Ciuret (Vidrà)	69	791,4	29	setem	71,0	setem	156,8	desem										
St. Bartomeu del Grau	61	615,7		novem	68,0	agost	116,0	desem	0,2						juliol			
Sta. Eugènia de Berga	60	393,0		novem		juliol		desem			6	febrer	-7,3	7	juliol	41,0	13,48	
St. Vicenç de Torelló	85	420,0	13	juny	35,2			desem			6	febrer	-7,3	7	juliol	39,8	70	
Vilanova de Sau	61	465,0	2	novem	39,0	juliol	89,0	desem	2,5									

XMO (Xarxa Meteorològica d'Osona). Coordinen: Anna Jiménez, Manel Dot i Bernat Codina.